

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA:
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 6 an . 390 Lei
Pe 12 an . 195 Lei

INSERȚII
se primesc după tarif în
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Perfecționarea sistemului electoral

Arad, 9 Oct.

Plecând de la constatarea că alegătorii au arătat prea puțină grabă, aproape indiferență, în ce privește înscrierea în listele pentru alegerile comunale și județene, — proporția celor înscriși fiind cam de 20 la sută din numărul celor îndreptățiți — ziarul dlui Nicolae Iorga propune înființarea unor cărți permanente de alegători, cari să servească posesorului ei timp de mai mulți ani și pentru toate felurile de alegeri. Cu modul acesta, constatăm amintitul ziar, cetățeanul va fi dispensat pe viitor de numeroase și plictisitoare formalități pe cari trebuie să le îndeplinească înainte de fiecare alegere în parte. Pe lângă asta, carta permanentă de alegător poate servi drept cel mai sigur și mai autorizat bilet de legitimație în toate prilejurile când producerea lui este absolut necesară. Acestea ar fi avantajele cărților permanente de alegători în afară de faptul că introducerea lor ar împiedica pe viitor tentativele de măsluire a alegerilor. Dar tocmai acest avantaj, despre care vorbește ziarul opozant, este complicitatea iluzoriei. Mai înmăi, înființarea permanentului de vot nu este o idee nouă, ci este o dispoziție abrogată din legea vechiului regim cesaritar. Ceea ce a determinat desființarea acestei permanente a fost tocmai lipsa de control și marea număr de fraude de tot felul la care el da naștere. Existența unui permanent pe un număr mai mare de ani, da acestui bilet o valoare care îl transforma în mod fatal în obiect de trafic, lucru care cu greu s'ar putea întâmpla atunci când e vorba de o carte care să servească la o singură alegere. Raționamentul e simplu. Marea număr de indiferenți și-ar păstra și pe mai departe indiferența și am ajunge astfel la un mare stoc de cărți permanente cari ar putea servi celor interesați cu adevărat pentru măsluirea alegerilor. Cartea de alegător pentru un singur scrutin nu reprezintă o valoare care poate fi jucată la bursa electorală, căci vreme o carte permanentă poate servi ca obiect de încercări de corupție și de trafic.

Dar nu chestiunea cărților de alegător formează partea cea mai importantă a problemei care a pus la ordinea zilei revizuirea legislației electorale. Chestiunea electorală trebuie examinată în totalitatea ei și cu o privire de ansamblu care să armonizeze părțile competente ale aplicării regimului electoral. A fixa chestiunea cărților de alegător înainte de a stabili alte importante mijloace de adaptare practică a principiilor constituționale relative la alegeri înseamnă a lucra fragmentar și discordant, după coniecturi și inspirații momentane.

Alta este problema cea mare în ajunul deschiderii sesiunii parlamentare careia îi va fi încredințată cercetarea și votarea legii electorale. Sistemele de votare de până azi s'au dovedit toate insuficiente, întrucât ele n'au asigurat complet nici respectarea voinței corpului electoral și nici buna funcționare a adunărilor legitime.

O chestiune deosebită importantă care ar trebui ridicată, cu toate pedicele de ordin tehnic constituțional cari i se opun, este aceea a secretului votului. Este acest secret

de o valoare absolută pentru spiritul democratic al vremii? Nouă ni se pare că puterea acestui principiu de a asigura libertatea conștiinței, este un totul relativă. Mestațitatea și corupciunile marilor masse electorale care își face acum primii ani de educație politică și mai ales stările de lucruri din provinciile alipite face din secretul votului o instituție profund imorală pentru formarea caracterelor. Sunt țări cari au crizat de cuviință ca în haosul moral în care se sbate astăzi lumea, o orânduire care să pună la încercare curajul opiniei individuale, este absolut necesară. Și așa s'a ajuns la desființarea secretului votului. Incontestabil că sistemul votului pe față ar da, într'un număr mai mare sau mai mic de ani, rezultate admirabile în ce privește educația cetățenească și renașterea virtuților civice într'o lume plină de abdicări de conștiință. Cere au în grijă și răspunderea lor viitorul trebuie să se oprească mult la această problemă a revizuirii principiului secretului votului. Ea s'ar putea experimenta, în tot cazul, în unele din instituciunile cu caracter electiv, întrucât în alte părți aplicarea votului pe față se pare că dă rezultate excelente.

Chestiunea reprezentării proporționale este și ea de un palpitant interes actual, întrucât s'a făcut complet dovada că aplicarea ei în legea azi în vigoare constituie, prin rezultatele ce da, o piedică pentru buna funcționare a Corpurilor Legiuitoare.

În atari condițiuni, chestiunea regimului electoral este cea mai importantă în acest ajun de deschidere a sesiunii parlamentare care încheie o legislație.

Germania pretinde restituirea coloniilor

Paris 8. — Schacht președintele Reichsbancii germane a declarat la Karlsruhe că pentru a executa planul Dawes, Germania trebuie să recreezească situația sa economică pe piețele mondiale și să i se restituie coloniile.

NOTE Inițiative laudabile

Arad, 9 Oct.

În comuna Sânimicului-Mare va avea loc dimineața, în 11 Octomvrie a. c., desvelirea unui monument lui Mihail Eminescu, ridicat din obolul celor mulți prin stăruința, vrednică de toată lauda, a dlui Teodor Bucurescu.

Serbarile prilejuate de desvelirea acestui monument vor avea loc sub patronajul Academiei Române din București, Asociației „Astra” Ministerului Artelor, Fundației Culturale „Principele Carol” și al Societății Scriitorilor Români.

La serbări vor lua parte delli: Octavian Goga membru al Academiei Române, Vasile Goldiș președintele Asociației „Astra”, Ion Minulescu, director general în Ministerul Artelor, Liviu Rebreanu, președintele Societății Scriitorilor români etc. etc.

Cu acest prilej va avea loc în frunța comuna bășăneană și o întrecere de coruri satetești.

Poetul Octavian Goga va vorbi despre uriașa personalitate a lui Eminescu, iar, ca încheiere neobișnuită a asemenea festivități, va avea loc o tombolă literară, cu 500 volume de mare valoare. Aceste cărți, al căror cost se cifrează la 15.000 lei, au fost dăruite de Academia Română, Casa Școalelor, Librăria „Cartea Românească” (București) și Asociația „Astra” din Sibiu.

Această tombolă literară este un obicei puțin întâlnit în noi, dar care ar trebui încetăținit la serbarile noastre culturale, în locul discursurilor chilometrice și de prisos și-a chefulor mai mult sau mai puțin monstre. Un prilej ca acesta al desvelirii monumentului înalt al lui Eminescu, trebuie însoțit de o revărsare a cărții bune în Sânimicului-Mare și în celelalte comune din împrejurimile acestuia.

Caci nu-l vom putea sărbători cu adevărat pe Eminescu, decât încercând să ne ridicăm spre culmele la care a ajuns el, să lăbim acest ocean cum l'a iubit el și să ne jertim pentru gândurile noastre în lupta de mai bine cum s'a jertit acest uriaș al gândului românesc.

În cinstea lui Eminescu deci, să răspundim nevoșii cartea bună, cartea sănătoasă, cartea înalțătoare, sămănătoare de gânduri înalte și de fapte biruitoare.

Serbarile cari se reduc la discursuri pretențioase, la mâncăruri scumpe și la băutură din beșug, sunt serbări zadarnice.

Serbarile dale Sânimicului-Mare nu va face parte din aceste serbări zadarnice, aranjate de oameni zadarnici.

Conflictul dintre Anglia și Turcia

Berlin, 8. — Guvernul turc a făcut noi propuneri Angliei pentru orânduirea conflictului din Mossul pe baza unei înțelegeri prietenești, divizând dintr'un. Guvernul englez a răspuns că deoarece conflictul urmează a fi hotărât de Liga Națiunilor, aceste propuneri trebuie supuse Ligii direct.

Orașul Tetuan bombardat de ruffani

Berlin, 8. — Orașul Tetuan a fost puternic bombardat de artileria rifană, de pe munții învecinați.

Acțiunea diplomatică a Sovietetelor

O tentativă de reintrare în concertul politicii mondiale

Cercetând adevăratele motive ale călătoriei comarului sovietic al afacerilor străine, dl Cicerin, marele cotidian francez „Le Temps” spune: E foarte normal că dl Cicerin să vie în Europa centrală pentru îngrijirea sănătății în stațiunile termale atât de renumite, dar fapt este că s'a oprit la Varșovia pentru a avea o întrevedere cu ministrul de externe al Poloniei. El s'a oprit apoi la Berlin pentru a discuta situația politică cu dl Stresemann. Iată deci că starea sănătății nu l'impiedică pe șeful diplomației sovietice de a trata direct la Varșovia și Berlin anumite chestiuni politice cari interesează enorm guvernul dela Moscova.

Pentru a judeca adevăratul rost a acestui demers, trebuie în primul rând ținut seamă care este actualmente roii lui Cicerin: guvernul sovietic.

Exact este că starea sănătății sale după șase ani de conducere a departamentului externelor, cere să se cruțe, dar pe de altă parte se pare că nici influența sa politică nu mai este ceea ce a fost acum un an sau chiar șase luni.

În repetate rânduri a circulat zvonul că se va retrage din postul ce ocupă și va fi înlocuit cu un om nou ale cărui idei să se adapteze mai bine cu tendințele noi cari predomină acum politica rusă. S'a vorbit de dl Karakhan ca succesor, ambasadorul sovietic la Peking care și a câștigat o mare considerație prin acțiunea comunistă desfășurată în Extremul Orient. Dar Cicerin a rămas deși în frământările politice din Rusia nimic nu poate fi depus sigur.

Adversarii actualului comisar al externelor, îi impută insuccesul politicii de apropiere cu puterile occidentale.

Dirigitorii din Moscova și-au dat de trei ani seama că regimul sovietic nu se poate menține în Rusia decât printr'o revoluție universală sau prin reluarea relațiilor normale cu puterile zise capitaliste.

Rusia trebuie să și restabilească comerțul, să și dezvolte industria. Revoluția universală este o iluzie care nu mai înșală pe nimeni. Chiar cei mai fanatici comuniști recunosc că este peste putință să se organizeze o atare revoluție ca celând sume incalculabile de bani și ani lungi de măgoase eforturi.

Rusia ca să trăiască, nu poate rămâne izolată de lume, fără contact cu celelalte națiuni.

Pentru refacerea sa, are nevoie de credite. Politica sovietică a fost îndreptată spre această țintă, rezervându-și posibilitățile revoluționare după ce va fi obținut beneficiile acestei politici.

Se știe însă că Uniunea sovietică a pierdut mult teren în Anglia și relațiile dintre Moscova și Londra nu sunt astăzi ce erau sub guvernul Macdonald.

Nici în Franța nu va putea câștiga nimic atât timp cât nu va aranja sincer și cinstit chestiunea datorilor contractate de statul rus. Agitațiile subverșive din țesme întreagă au trezit neîncrederea tuturor guvernelor

față de atitudinea oficială a celor din Moscova.

Prin încheierea acordului recent, Germania face un pas spre stânga orientându-se spre occident, ceea ce desface de Rusia.

Guvernul din Moscova își da perfect seama de această nouă întorsătură a politicii internaționale și Anglia este acuzată de ruși că lucrează pentru răsturnarea alianței germano-ruse. Dl Cicerin afirmă sus și tare că pactul recent nu e o garanție a păcii; iar presa rusă e necontent ostilă acestui acord. Dar Germania acceptând condițiile intrării în „Societatea Națiunilor” a făcut încă un pas spre demnitatea tratatului dela Rapallo și politica sovietică s'a dovedit greșită.

Călătoria dlui Cicerin și întrevederile dela Varșovia dovedesc o nouă orientare și o ameliorare a situației dintre Polonia și Rusia.

În jurul complotului comunist din Ungaria

Budapesta, 7. — Poliția ungară afirmă că organizația comunistă de sub conducerea fostului comisar bolșevic Rakoy era în legătură cu o organizație comunistă care există în capitala unui stat vecin.

Este vorba de o organizație pe care ar conduce-o fostul ministru de război în guvernul Karoly, colonelul Bela Liader.

Acesta ar fi organizat pe lucrătorii minierii din Pecs și urmărește să proclame republica sovietică acolo.

Acest Liader se află actualmente la Belgrad. Cercările oficiale din Belgrad afirmă că el nu s'a o upat deloc cu chestiunile politice și că n'ar avea nici un amestec în organizațiile comuniste.

România, mijlocitoare între Statele baltice

Sofia, 8. — Ziarele bulgare anunță că domni A. Briand și I. G. Duca au intervenit pentru apianarea neînțelegerilor existente acum între Jugoslavia și Grecia.

Grație acestor intervenții tratatele pentru reinnoarea alianței militare între Jugoslavia și Grecia, vor fi reînnoite în curând cu speranța că vor fi duse la bun sfârșit.

În legătură cu cele de mai sus, ziarul „Utro” anunță că colonelul Calfoti, ministrul de externe al Bulgariei, a rugat pe dl. Duca ca România, să intervină și pentru apianarea neînțelegerilor existente acum, între Bulgaria de o parte și Jugoslavia și Grecia de altă parte.

După ziarul „Utro”, demersurile făcute de colonelul Calfoti vor da rezultate favorabile, întrucât România este dispusă să accepte rolul de mijlocitoare pentru apianarea conflictelor dintre statele peninsulei balcanice.

FOILETON

BIETUL LUP

Din toate animalele sălătoare în țările stăpânite și mai spre miază-noaptea, lupul este aproape unicul căruia nu-i este cunoscută marionimia. Dar nu-i el de vină că e așa de crud la inimă. Măncând carne nu poate să se hrănească cu altceva afară de carne. Pentru a-și agorosi hrana e silit să ucidă alte ființe vii, adică să ia viața altora. Cu un cuvânt se face hoț și călcător de drepturi. Și nu-și doborâdește ușor bietul lup hrana, maiuau nu-i este moartea dulce și el nu-mai cu moarte se arată fiecezică. Cine e Nai voinic, singur se apără; cine nu, este apărât de alții. Cam adesea umbli lupul cu mașele deșerte și cu coastele cam stâlcite. Atunci oprindu-se și ridicând botul la sus, uita cu glas așa de pătrunzător, că de frică, oicărui ființe îl înțețează inima de a mai bate și tot cursul îi cade în calcâie. Lu-poica atunci uită încă și mai j-luc, și are dreptate, având o clae de pui, carora n'are ce să le dea de băut și de mâncat. Nu e nici un dobitoc pe lume care să nu disprețuiască pe lup. Pădurea și câmpiile gem de strigate și de râcete când se arată el: a-furiantul de lup, ucigașule... Și fugi el tot înainte și în urma lui tună: hoțule, năstărcule,

biestematule... Ici ai furat un cărlan, dincolo ai ruț un m-ă-z, la cutare un porc. Rau, rău de tot și pentru toți. Ei bine, dar ce să faci și el, dacă cu iarba nu se poate hrăni și îi trebuie carne, carne și iar carne!

Îl ucizi, de pildă, dar puțin folos ese dintr'un lup. Carnea nu se mănâncă, pelea îi vârtoasă, grea și blana nu te încăzește destul de bine. Atât folos ai că poți să-ți bați joc de dânsul, țărându-l de coadă prin noroi, stăia tot.

Toată vina lui și tot păcatul lui este că nu poate trăi pe lumea asta, fără să facă rău la toți. Dar ce-i pasa lupului deasemenea fiecezur! Dacă toate ființele îl numesc pe lup biestemat, ucigaș și năstărcu și el din partea lui de răspunde la dușmanii tot cu așa fel le dragoste. Toate dobitocetele trăiesc pentru ceva: vacile dau lapte, caii trag greutăți; dar lupul, ce folos aduce? Numai rau face și trăiește pentru dânsul însuși.

Dar cu toate vorbele tot s'a găsit și între lupi unii care tot ucigând, rupând și jefuind s'a pomenit de o dată bătrâna și a început a înțelege că în viața lui a fost o greșală a firei. Nu că ar fi fost cum-va

el virovat de cele petrecute dar vieța lui întreagă l'a tot împins să facă numai rău și să iște dușmanic.

În tinerețile lui lupul de care am pomenit a fost vestit prin hojtele sale: ruca vaci, boi, cai; fura oi, porci; a răpt o dată un padurar, aidaia a lhațat d'înaintea tuturor oamenilor din sat un copias din brațele mamei lui și l'a sfășiat buași. Așa se purta el de cu omenie cât toate satete de pria prejuri îl biestemau și îl huiduiau; h-jma și numai mai rău se făcea și mai fâra inimă, cu toate acestea avea noroc și nimeni nu putea să-i facă vre un rău.

„La asta să mă uit eu, că în fiecare clipă fac cuiva rău! Că fiecare dihoș de-părtându-se de vieța mă sbiară încă? Aș! da, sbiere! Ce mă privește pe mine! Așa gândea lupușorul nostru și fără de milă vară băge. Prin prejurul vizuinii lui iarba era roșie, nu era loc care să nu'i aduca aminte vreun omor.

„Tot așa petrecându-și vieța a ajuns lupul la o vârstă când botul a început a i se înalbi și dntii a i se face galbeni și se clătina. Se făcuse cam greci, dar hojile tot nu te părăsise, ba parc-că era și mai fără milă.

Odată, nu știu cum, dar a căzut și el în ghiarele unui urs.

E știut lucrul că urșii nu prea iubeac pe lupi, fiindcă lupii atunci-lu-se mulți,

iarma, îndrăsnos: să se dea și la urși și cam de multe ori cojacele urșilor se găsesc sfârticate de lupi.

Îl ținea urșul pe prietenii nostri în labă și se gândea: „Ce dracul să fac eu cu tratosul asta? Să-i mănânc, numai stomahul mi oi strica; să-l sugrum și să-l leapăd, împușteț local. Ia să cerc poate blestematul de lup are conștiință; dacă va avea și se va jura pe sufletul lui că nu mai face ticăloși, îi dau drumul!”

„Măi lupule, îi zise, drept să fie că n'ai de loc conștiință?”

„Măi rușine, Mărie-Ta, oare ar putea un dobitoc să trăiască fără un ascemenea lucru măcar un ceas? îi răspunde lupul.

„Firește că ar putea, alimătrelea cum trăiești tu? gândește-ti la fieceare ceas se aude că pe cutare l'ai omorâ, pe cutare l'ai spînceat; pare că ascemenea fapte scamănă a conștiință!”

„Mărie-Ta, îndrăsnos: să vă întreb: trebuie ori ba să mănânc, să beau, să mi hănuc lupoica și să-mi dau creștere la copii? Ce hotărâre va pune Mărie-Ta în privința aceasta?”

„S'a gândit urșul, s'a gândit și vază că o dată ce-l lupul leat dela fier, trebuie să trăiască și prin urmare are drept să nu moară de foame.

„Trăbeu, măi lupule îi răspunde urșul, trebuie să faci cele ce ai spus.

Se vind trăsuri noi pentru lipsa locului de încăpere. Trăsuri cu osii pe bile sferice și cu acoperiș, trăsuri de vară cu acoperiș doclard, trăsuri de tură simple pregătite fin, saraband modern și o mașină mare pentru tăerea ferului, o mașină de sfredelit ferul (coupir) o mașină de îndreptat ferul (richt platni) și unelte pentru o țară mare compl.

Caut o bancă de rândelat de 700 mm. grosime. (1876)
Fabrica de trăsuri alui Ludovic Schamberger
Arad, Strada Crișan
No. 1, vis-a-vis de Frații Burza.

Se caută un scriitor la notariatul din **MOCREA**, cu praxă în lucrările de dare. Salar 1500 Lei, locuință și încălzit. (1875)

Inserții se primesc la Administrația ziarului.

„ASTRA“
Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare
S. A. Arad
Direcțiunea Generală:
București Str. Lascăr Catargiu 11.
Uzine: Arad.

Adresa telegrafică: Vagonaștra București, Vagonaștra Arad.
Scrierilor București: Casa postală 136.
Arad: Calea Aurel Vlaicu.

Orice fel de vagoane de persoane, de marfă și de lux, vagoane cisterne (de spirit, petrol și benzină). — Vehicule industriale, forestiere și agricole. — Construcțiuni de fier, stâlpi nituiți. — Piese de mașini forjate. — Zdrobitoare de cânpă. — Poduri de fer. Piese de fontă și de metal — Cazane de aburi, rezervoare (pentru apă, spirit, petrol și benzină) de orice formă și mărime. — Piese de rezervă pentru vagoane normale și vagoane cisterne. (1629)

Oferte și devize la cerere.

Răspândiți Tribuna Nouă!

Nr. G. 5853/2/1923.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad No. de mai sus, haine, albituri, piano, mobile și alte obiecte prețuite în suma de Lei 236.760, cuprinse în favorul lui Dr. V. Hotăran contra urmărilor pentru suma de Lei 20000 capital, interese de 5% dela 23 Aprilie 1925, precum și speșele stabilite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Mărășești No. 42, în ziua de 17 Octombrie 1925 la orele 8 d. m., — conf. art. de lege LX §ul 107 și 108 din anul 1881 al legii execuționale.
Aceasta licitație se va ține și în favorul lui Blum Maurițiu, Dr. Apathy Arpad, Rosenfeld Enrio, Doman Ignatie, Pinter Ignatie, Dr. Kugel Eduard, Rusz M. și fiul, Czitrom Adolf, Prima Fabrică de brânză din Reghinul Săsesc, Gassa de Păstrare din Aradul-Nou, Coop. de Credit a Industriașilor, Zimmermann Ludovic, Dr. M. Deutsch, Sig. Stern și Arnold Pollak, Hauszler Emeric, Kirschenbaum Emil, Dr. Alex. Nasch, Oprinescu M. și cons. firma Verbos, Banca Loyd, Bernath Etelca, Gluch I. Iovin George, Frații Verner, Kraemer și Haasz și Haasz Albert. (1875)
Arad, la 17 Sept. 1925.
Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

Reclama
e sufletul
comerțului

Regimul muncii în Rusia

Situația muncitorilor e mult mai rea în țara sovietelor decât în țările burgheze.

Odată cu inaugurarea noii politici economice în Rusia, sindicatele au încetat de-a mai fi obligatorii. Ele numai participă la gestiunea industriei, deși în teorie sindicatele sunt cele care trebuie să apere interesele muncitorești contra ospitalului și chiar a Statului.
În actuala situație din Rusia, sindicatele decad prin faptul că muncitorii le părăsesc din zi în zi mai mult.
Conducătorii acestor organizații centrale denunțând situația caută mijloace unei refaceri.
Astfel președintele sindicatului lucrătorilor dela căile ferate și secretar al consiliului central al sindicatelor, d. Andreiev în recentul său discurs, a declarat: — „Cea mai mare prim-ji: ce amenință sindicalismul este posibilitatea unei sciziuni complicate între masele muncitorești și cele sindicale.

Muncitorii evită sindicatele din cauza rutinei și spiritului birocratic ce le predomină. Funcționarii sindicatelor nu caută decât să poată nesocoti în toate dispozițiile organelor superioare ale sindicatelor și comunismului, fără să țină seama de interesele multimei. Andreiev atribuie revoltele muncitorești din acest an, inerției funcționarilor și nesocotirii tuturo: drepturilor sindicalizatorilor.
Pe de altă parte, consiliul central sindicalist, într-o recentă circulară adresează tuturor aderenților un aviz sever contra spiritului antisocial ce dovedesc. Detarnările de fonduri au ajuns pretutindeni la ordinea zilei, sunele circulara. Zinic sunt descoperite fraude și hoții în toată țeraria sindicală.

Iar alegerile sovietice de funcționari și comitete, sunt doar o formalitate care numai înșală pe nimeni.
Listele de candidați alcătuite de cele comuniste nici că mai pot fi discutate de alegători. Comitetele astfel a-ese adeseori nici nu se mai cred obligate să mai facă vre-o dare de seamă asupra activității lor.
Și pe lângă aceste, nu din cauze care face ca muncitorii să evite înscrierea în sindicate este și abuzul cotizațiilor zise benevole.

Lucrătorii sunt foșiți prin deciziile comitetelor să subscrie la diferite opere denumite „de interes public“ cum e de exemplu „Ajutor internațional revoluționarilor.“
Acele subscipții ajung a fi de 10 și 12 la sută din salarii. Anoi se știe de mult în Rusia că toate comitetele uzinelor cari de fapt ar trebui să fie ale sindicatelor, au ajuns să apere drepturile de direcții și nu ale salariaților, astfel că sindicatele nu mai dau ajutorul cerut de muncitori și sunt părăsite sub cuvânt că banii sunt dați fără folos.
Comitetul central dând alarma caută să repare decăderea sindicatelor luând diferite măsuri.
Pe viitor comitetele uzinelor și tuturore întreprinderilor vor fi obligate să prezinte un raport detaliat asupra activității lor, în adunarea plenară a muncitorilor. Fiecare dintre candidaturile va trebui discutată și în prealabil aprobată de sindicat.
Cotizațiile „benevole“ nu vor mai fi în practică obligatorii
Organele centrale vor fi chemate la ră-

putere ori de câte ori se va denunța o incorectitudine.
Comitetele sindicale vor rezuța pe viitor la arbitrar și autoritarism.
Cei din fruntea comitetului central sindicalist în lupta întreprinsă pentru salvarea organizațiilor de ordine, caută să puoă stăvilă comitetele din întreprinderile industriale cari nu numai că n-au apărut interesele muncitorilor ci servesc doar pentru aplicarea jugului comunist.
— Comitetele acestea să nu uite că ele reprezintă muncitorimea dela cari dețin mandatele — avizează comitetul central insistând că pentru primirea lucrătorilor să fie preferați cei din sindicate. Dar, nici nu e îngăduit ca să fie concediați cei cari nu sunt sindicalizați.
În hoșul sovietic sbuciumările de interese și doctrine au dat rezultat-le dezastruoase pe care dirigitorii cută zadarnic să le aplaneze prin nemulțămite ordine și măsuri neaplicate sau rău înțelese. Criza sindicalismului în Rusia nu va găsi curând remediul dorit.

Consiliile de miniștri

Miercuri, la ora 5 jum. și Joi la ora 11 au avut loc două consilii de miniștri, prezidate de d. Ion I. C. Brătianu.

S'a redactat și s'a discutat textul mesajului Tronului, pentru deschiderea Corpurilor Legiuitoare pe care d. președinte al Consiliului, îl va prezenta M. S. Regelui spre semnare.

Consiliu la s'arat jurnalul pentru reducerea taxelor de export, așa cum s'a hotărât de Consiliul superior economic.
Deasemeni, s'a discutat și s'a aprobat regulamentul legii pensiilor.

S'a hotărât ca serbările pentru investitura I. P. S. S. Patriarhului Miron să aibă loc în ziua de 1 Noemvrie cu un deosebit fast. La ceremonie vor participa și patriarhii din Constantinopol și Ierusalim, precum și reprezentanții tuturo: bisericilor ortodoxe naționale: sârbă, polonă și bulgară.
Programul, se va fixa de către o comisiune desemnată de patriarh, împreună cu d. Alex. Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor.

În consiliul de Miercuri, s'a fixat programul serbărilor dela Iași, cari vor avea loc Duminecă 11 Octombrie, cu ocaziunea inaugurării palatului Administrației și a aniversării sinodului economic dela Nceca (anul 325).

Dnii Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri și Al. Constantinescu, ministrul domeniilor, vor merge în Basabia, pentru a asista la distribuirea premiilor expoziției din Chișinău.

Consiliul a aprobat după cererea dlui general Traian Moșoiu, ministrul lucrărilor publice, să se trimită grâu de sămânță la Mărghita, în județul Bhor, localitate, unde sămânțele au fost distruse de grindină și ploaie.

Congresul minoritar dela Geneva

BRĂSOV, 8. — La 15 Octombrie se va deschide la Geneva congresul internațional al minorităților la care vor participa delegați din 20 state.
La lucrările acestui congres minoritățile din România și în special ungurii vor lua parte efectivă.

Partidul maghiar, școlile și bisericile maghiare vor fi reprezentate prin o delegație compusă din cei mai de seamă conducători.
Numele celor cari compun delegația nu se știe până acum; ele vor fi cunoscute în primele zile ale lunii Octombrie când se va convoca în acest scop, la Cluj, o conferință. Cu această ocazie se va stabili și punctul de vedere al delegației.
Sății nu vor lua parte la congresul minoritar dela Geneva.
Acestă absență a fost explicată de către un fruntaș sas prin următoarea declarație:
— Noi nu vom participa la congresul dela Geneva pentru că nu ne considerăm mi-

noritari și fiindcă nu înțelegem rostul celui congres.
În fiecare țară minoritățile au o situație specifică și doleanțele lor nu se satisfac prin congrese, ci prin colaborarea și împăcarea cu poporul dominant, or, — când această nu se poate — cerând intervenția țării puteri.
Programul congresului este următorul:
1. Toleranța națională ca principiu de drept internațional;
2. Importanța principiului auto-governării pentru pacea națională;
3. Misiunea Societății Naționale;
4. Înlăturarea neînțelegerilor dintre state;
5. Asigurarea juridică a libertății naționale, culturale și spirituale;
6. Asigurarea minorităților că se pot folosi liber și nelimitat de drepturile cetățenești;
7. Posibilitatea organizației și dezvoltării corporațiilor de drept public ale grupurilor etnice cari au o cultură autonomă.

Se proiecta provocarea revoluției în Bulgaria și detronarea regelui Boris.

Sofia, 8. — Zi ruz „Utro“ publică o serie de deșănuiri cu adevărat senzaționale, în legătură cu acordul intervenit între refugiații politici bulgari aflați în Jugoslavia și guvernul din Bugrađ, pentru provocarea unei revoluții în Bulgaria și detronarea regelui Boris.
„Utro“ susține că, nu de mult, foșii miniștri agrarici Al. Oboff și Costea Teodoroff au propus unui stat să ajute mișcarea refugiaților politici bulgari și să ocupe militărește Bulgaria în cazul izbucnirii unei noi revoluțiuni.
După reușita revoluției, regele Boris urma să fie detronat, iar Al. Oboff, ales președinte al republicii țărănești bulgare.
În această propunere făcută statului străin foștii miniștri bulgari se obligau, ca în termen de două luni dela detronarea regelui

Boris și proclamarea republicii țărănești în Bulgaria să se ucească fără condițiuni cu Jugoslavia.
După părerea ziarului „Utro“, acest proiect n'a putut fi realizat din cauză că refugiații politici nu au putut provoca revoluția și prin urmare nu au putut oferi predețea statului străin să ocupe Bulgaria.
Acelaș ziar afirmă că Al. Oboff și Costea Teodoroff au mai semnat acum un alt angajament, prin care se obligau ca la venirea partidului țărănesc la cârmă Statului, Bulgaria nu va mai pretinde dela Grecia accesul la marea Egee.
Pentru semnarea acestui angajament foștii miniștri țărăniști au primit dela guvernul grec 7 milioane drahme.
„Utro“ promite că va reveni cu noi amănunte asupra acestor chestiuni.

România și coloniștii unguri din Transilvania

Citim în „Viitorul“:
Pentru că soluțiunea echitabilă și generoasă propusă de d. N. Titulescu și adoptată de consiliul Ligii Națiunilor cu privire la coloniștii unguri din Transilvania ale căror pământuri au fost expropriate de statul Român, este interpretată și comentată greșit, vom rezuma chestiunea, punând-o la punct.
După ce în prealabil s'a stabilit în fața Consiliului Ligii că România nu datorește absolut nimic celor 2500 de coloniști unguri din Transilvania, expropriați, guvernul român le-a oferit o sumă globală de 700.000 franci aur sub forma unei libertăți umanitare. Căci repatriând această sumă la suprafața de 25.000 jugăre expropriate, se ajunge la cifra de lei 1000 de jugăr, ceea ce înseamnă că nu poate

fi vorba de o plată în aur a valorii pământului ci pur și simplu de un act de generozitate a României față de coloniștii unguri reduși prin expropriere la media de cinci jugăre.
Nu este vorba deci de nici un magnat, ci numai de cultivatorii de pământ expropriați din cauza necesităților geografice pentru a nu lipsi 27 de comune din Transilvania de-a beneficia de dispozițiile legii agrare. Numai această situație specială a motivat actul generos al guvernului român.

O misiune parlamentară franceză în Polonia

La 9 Octombrie va pleca la Varșovia, pentru studierea stătuții politice și economice din Polonia, un grup de 14 deputați francezi.

„D'apoi eu, Măria-Ta, zise lupul, afară de carne nici o fărâmițură de ală hrană nu iau în gură. De pildă, Măria-Ta poți să mă-ânci și mere pădurice, căie o dată ai gust de orz, miera nu-ți face nici un rău, ghinda și poama de așeneasă; dar eu, sârmanul de mine, și zi și noapte mă gândesc la carne: Măria ta mai ai și alt noro, iarna când te culci în vizuina nu îți trebuie nimica, afară de blană, pe care o sugi până la primă-vară. Așa i, ori nu? Și care i prostul dela Măria-Ta, să mă dea mie carne, dacă nu voi dobândi o cu sila. Sunt silii să omor“.

Mult s'a gândit ursul la vorbele lupului, dar tot a mai cercat să-i vorbescă.
„Nu s'ar putea cum va, îi zise el cumva știi, mai ușor de pildă, să nu prea rupi așa din cale afară?
„Din partea mea, eu încă sunt milostiv, răspuse lupul, vulpea, de pildă, rupe în toată puterea cuvântului, dar eu, ce? Când apuc, apucat este, odată de gă, strâng și s'a sfârșit comedia“!

Și mai tare s'a put ursul pe gânduri. Vede el că lupul îi spunea numai adevărul gol, dar tot îi era frică să-i dea drumul: „Azi îi dau drumul și mâne iarș se apucă de năzbâtii“, își zicea ursul în sine.
„Pocăiește-te măi lupule!“
„N'am de ce, Măria-Ta. Nime nu și este dușman, tot așa și eu, n'am de ce să mă pocăiesc.
„Măcar fâgăduiește și tu!
„Ce să fâgăduiesc, Măria-Ta? nu pot. Vulpea, aceea poate să-ți fâgăduiescă ce vrei, dar eu — nu pot.
„Ce dracul li de făcut? se gândi ursul și la urma urmei s'a hotărât și i a zis:
„Cea mai ticăloasă și mai nenorocită ființă ești tu. Nu pot să te judec eu, măcar că știi că mare păcat e pe sufletul meu, dându-ți drumul. Încă una îți mai spun: la locul tău eu nu numai că n'ași ținea la viață, dar de mare norocire ași socoti moartea. La aceste vorbe ale mele te gâ-

d ște, măi lupule. Du-te în plata Domnului“.

Așa îi zise și-i dete drumul.
Tot în seara aceia satele de prin prijur cloroteau de gemt, de chioțe, de bocete și de vaiete: lupusul nostru sugrumase o turmă întregă de oi, rupesese mulțime de vaci. Nu numai atâtea, dar și ursului, făcătorul său de bine, i-a făcut războiu. Norocul ursului că a prins de veste și a rupt de grabă la fugă, numai cu laba i-a făcut semn lupului că l'a cunoscut.

A mai trăit el tot așa o bucată de vreme purtând groaza cu dânsul, la urma urmelor i-a venit și lui bătrânețele. Puterea l'a părăsit, greoiu de tot s'a făcut și din nenorocire un țaran l'a spădit cu parul. S'a vindecat el nu-i cuvânt, dar tot nu mai era ce fusese! Se alunga după epuri, dar ce folos, nu mai avea înțesală! Se repezea să facă din când câte o orș, pe care o chitise de mult: dar în zadă: căiași și ciobanul îl alungau și se întorcea sârmanul lup cu coada între vine, mai rău decât un câine.

„Ce dracul, mi se pare că și de javre am început să mă tem! gândea el și posomort apucă prin buruieni în s're vizuine; acolo se pase pe păntece și în sepe a urla și urla așa de jalnic și așa de grozav că bînțirile de prin pădure începură a se văita, lupii de prin lufșe îi răspundeau tot urlând iacăt părul îi se făcea mai lucid în cap!...
Odată, nu știu cum a avut noroc și el să capete un miel; l'a apucat de ceafă și îl tira în pădure. Mieluț, însă, încă prost de tot, vede că-i țara lupul, dar tot nu înțelegea nimica. Numai una spunea hojma:
„Ce-i aceasta, ba ce-i cea laltă?“
„Îngăduie, ți-oiu arăta eu ce-i, neghibule!“ răspuse lupul infuriat.

„Moșule! nu vreau să mă plimb prin pădure! Vreau la mama! Iartă-mă, moșule, iartă-mă!“
De odată s'a luminat mieluțul și a început a înțelege pentru ce îl ducea moșul în pădure și a început a se ruga și a plânge:
„Valeu, valeu, ciobănașul meu! Valeu, valeu, cănișorii mei!“

Statu lupu și l'ascultă. Mulți miei gătuise el în viață, multe oi sugrumase, dar nici una dint'însele nu plângea așa de jalnic ca mieluțul acesta. Pe aceia nu apuă lupul a i strânge bine de gât și închideau o hii, pară așa ș: cuvenea, pare că și făceau o datorie...
„Dar uită-te mă rog, mieluțul acesta micuț vrea să trăiască; uită-te cum plânge! Ah! pesemă la toți li-i dulce viața aceasta ticăloasă!“ Iacă el de pildă, lupul, cu toate că e bătrân, mai chior, dar ar mai vrea să trăiască măcar vre-o sutășă de ani!

Și a adus atunci aminte de cuvintele ursului: „la locul tău, eu nu numai că n'ași mai ținea la viață, dar de mare norocire ași socoti moartea.“
De ce așa? De ce pentru alte ființe viața, trairă este o fericire și pentru dânsul, numai blestem, greutate și rusine?
Și neașteptând răspuns, fără de voie lăsă din gură ceafa mielului și cu capul plecat în jos a purces spre locuința sa ca să gândească mai pe larg la cele petrecute. Dar altceva afară de cele ce știa n'a putut afla, adică fără de omor, hoție,ucidere, n'are încotro.

S'a trătit el la pământ, dar de loc nu putea ședeia liniștit, cugetarea îi spunea una și păntecele alta.
Sau că bătrânețele, boalele și suferințele îl slăbiseră ori că foamea îi mucea, nu se știe, dar nu mai avea stăpânire pe cugetarea sa. Neînțetăt li detunau în urechi: ucigașule, hoțule, afulisitu!e, omorătorule! Blestem pe capul tău afulisitu!e!
Și de și se simțea că nu era de viață el că a fost așa de rău, ci firea lui cea ticăloasă, blestemurile tot nu putea să le îneces.
„Pe semne că drept a vorbit ursul că numai moartea imi va fi de folos, n'am decât să mă omor“. Dar și aici păcate: un animal nu se poate ucide pe sine. Nimic nu poate face un animal, nici a muri de bună voie, nici a schimba șirul lumii; trăiește ca prin somn și moare ca prin somn. Poate că mi Por rupe, poate un vânător l'o im-

pușca, nu se știe; dar de unde și cum f-veni moartea nu se știe. Poate numai foamea să-i vie de hac.

Acum ni-i după epuri nu mai putea a-larga, numai căștri nu mai putea prinde din când în când. Căptușea vre-un puin de cioră, ori vre-un hulub popesc și își astămpăra foamea, dar cei-Palți hulubi strigau și ei acuma în gura mare: „blestematele, afulisitu!e! afulisitu!e!“

Și intrădever afulisitu! Cum, să trăiești numai pentru atâtea ca să ucizi, ca să omori! Să zicem că nu e de viață lupul, că nu face din răutate, că pe nedrept îl blestem: dar cum să nu-l blestem! Câte ființe a omorât! Pe câți a nenorocit. Pe câți oameni nu i-a făcut să verse lacrimi, la câți nu le a stricat viața!

Mulți ași s'a muncit, gândindu-s'ă la cele petrecute. Cuvintele: afulisitu!e, hoțule, ti ardeau urechile și singur de multe ori le repeta: ucigaș, hoț, adevărat ticăloșul!
Dar foamea nu' lăsa și mergând la vânătoare rupea, ucidea, jefuia.

A început acuma a chema moartea: „Moartee, moartee! Ce m'ai uitat! Măcar tu fă-i miă de mine și mă scapă de animale, de oameni și de pasări! Măcar tu scapă-mă de mine însumi“. Z și noapte urlă el spre ceru și oam'nii auzindu-i urlul strigau plini de groază: afulisitu!e! afulisitu!e! afulisitu!e!

Dar toată a sfârșit. Moartea s'a îndurat de dânsul. S'au ivit în locurile pe unde trăia el niște vânători, cari ucid lupii chemându-i, cu glas ca de lup. Țărani de prin prejur au făcut o goană strașnică. Lupul ședeia culcat în bărlug și auzi un glas care îl chema. S'a sculat și s'a dus. Vede el că tot drumul este împresurat de măhăliși și că pe o parte și pe alta merg gonăși; dar acuma nu mai încercă să se strecoare, să-și facă loc prin mulțime, ci mergea cu capul plecat înaintea morței. De o dată l'a lovit ceva drept între ochi.

„Tu ești, tu ești, moartea mântuitoare!“ urlă atunci el.
St. Basarab-aru.

De ce stagnează învățământul primar

Intr'un număr din ziarul „Tribuna Nouă” a publicat o notă informativă asupra unor inconveniente grave, ce s'au deslășuit asupra învățământului din jud. Arad, stăgându-l în mersul către țintele urmărite de omenii ce doresc lărgirea grădnică a culturii românești. Informatorul a atins în treacăt relele ce s'au corborat, însă celor chemați să explice opinii publice cauzate nenumărate ce împiedică inaugurarea unei epoci mai pline de rezultate pozitive decât cele ce se desfășoară în clipele actuale. Notița informativă atingându-mă, apariția ei îmi dă îmbold să enumăr noianul de răutăți cari dacă nu vor mișca multe inimi prea aruncate în spuză materialismului, totuși vor fi unele cari dacă nu vor fi îmbrăncite și ajute oprirea dezastrului, vor manifesta o durere pentru subciulul cât se frământă și opintelile ce se latind.

S'a amintit în șirurile publicate că stagnarea învățământului se atribuie faptului condamnatibil că, o mulțime de școli sunt ocupate de persoane străine învățământului, amintindu-se acele, cari, deși crite cu scop bineprecizat nu sunt scutite nici până astăzi de prezența unor elemente ce n'aduc nici un aport mândru în dezvoltarea culturală. Căci, de! Cu ce se mână înainte carul cultural și interesele noastre naționale românești prin faptul, că cel mai pompos edificiu de școală primară este ocupat de școala profesoană cu No. redus de 50 eleve și care școală, în acest oraș n'are rațiunea de a fi?

Instalată încă din vremurile tulburi ale anului 1919 când de cultură românească în orașul Arad nu se putea vorbi, dăinște și acum, sfidând prin prezența ei impulsivii suferințelor cari vreau alt aspect de viață națională decât cea făpnică din interiorul ei. Și mai întreb?

Cum de patronatul acestei instituții li mai întinde ocrotirea în clipele actuale, când populația școlară a orașului Arad e atât de numeroasă încât edificiu actualul numai cuprind tineretea dornică a se îndulci de frumusețile limbii românești? Ori, strigătul de protestare unanim nu le izbște urechea? Până când se tolerează aceasta stare de lucruri, cari răpesc: la câteva sute de elevi posibilitatea instrucției? S'au am moștenit cele mai moderne edificii pentru ale d'altă destinație decât cea fixată în legile țării? In orice mod se atrag săfletele către puntea înțelgerii culturale? Tot întrebări cari vor trebui rezolvate prin acea energie ce o așteptăm să pună capăt situației îngrijitoare ce ne cauzează atâtă durere.

Dot cu aceiași sfidare a bunului simț e acceptată și o parte a grădnicilor de copii din strada Căpitan Igaat. Pe motiv de fustăroșism o societate cu nerespectarea condi-

țiilor igienice și culturale se viră și în acest loc l și cuprinzând jumătate din sala de clasă, lasă la 200 micuți o încăpere care nu se poate numi grădnică de copii ci cuib de infecție. Adece câte societăți se vor mai infiripa primul lucru ce face e că răpesc școlile pentru a face din catedră pedestal de prezidenție?

Și aici întreb: Așa se propagă mult trimbițata cultură de care ne batem joc prin alungarea ei din locurile unde se plămădește? Și încă mai avem cutezanța și tupeul a o roști, fără a roști de batjocorire ei? Halal de împrăștierea și de viitorul ce-l samână cu astfel de înțelegători ai ei!

Se mai enumără?
In suburbul Găiu, poliția instalată în grădina de copii, în Pecica același soi de școală dat în folosința grănicerilor; in Soșoșcheș în palatul destinat culturii e instalată remonta de cal iar prin cele șapte camere învățătorești transformate în case parohiale. Mai mult! Spre rușinea veacului din școlă s'a făcut așa nămită „școală națională” unde beuturile și jocul de cărți se privesc ca mijloc de civilizație. Astea când? In anul dela Cristos 1925, când vrednicia unui om cu inimă adevărat românească, prefectul jud. Arad dl. I. Georgescu nu știe de unde să scoată sumele trebuțioase la noile construcții școlare, după cari lumea însetată de carte strigă de multă vreme. Și când pacea și liniștea li sunt turburate de gândul că deși au ridicat atâtea localuri de școli, totuși gândesc că opera nu e îndeplinită, societăți, parasocietăți etc. frag în dărâmare și pe acele cari au avut nefericirea să adăpostească o spusă nechemată de elemente cari în alt mod nu și-au putut croi altă existență. Iată, ciuită opinie publică care stai pasiv și nu te alterează involburările ce fănesc din inimi românești, cauza regresului nostru cultural. Arătându-le în fuga condeiului o rugămintă adresez dlui prefect al Jud. Arad, carea sunt sigur nu va fi refuzată.

Dle Prefect!
Vă canosc intențiile. Și d'că preocupările multe vă mistuie atâtă timp, în svăcolirea mea de a câștiga edificiu școlare pentru cultura românească, întind-ți-mi ajutorul dvoastră, care de atâtea ori mi l'ați dat fără preocupare. Faceți din chestia școlară a județului Arad cea mai frumoasă și plăcută ocupație, ca generația care va gusta din rolul vredniciei ce vă împrejmuie să scoată din sufletele cândva cele mai frumoase mulțumiri pentru omul care a înțeles cum se face din o țară mare un binecuvântat pământ al gândului românesc.

Cristea, revizor.

Școlare.

Nou medic de spital

Dra dr. Maria Simionescu, sora dlui președinte al Tribunalului din Arad a fost numită în postul vacant de medic la spitalul judejean din localitate.

Tratatele răsăritene

Faptul că s'a hotărât ca Joi să aibă loc o nouă și dintr'una plenă, în care să se ia în discuție chestiunea tratatelor de arbitraj răsăritene, îndreptățește creștină că negocierile privitoare la pactul rheno sunt avansate și se găsesc pe cale bună.

Până acum se pare însă că delegații marilor puteri n'au ajuns încă la un acord asupra formei în care conferința se va ocupa de tratatele răsăritene.

„Times” afirmă că delegația franceză cere ca delegațiile cehoslovacă și polonă să fie admise la lucrările conferinței într'o măsură mai largă pe câtă vreme delegații englezi și germani mențin părerea că negocierile pentru încheierea pactului pe Rhin să se facă fără participarea efectivă a delegațiilor Poloniei și Cehoslovaciei.

Deasemenea n'a fost încă lămurită până acum atitudinea Italiei. Nu se știe precis dacă delegații italieni au mențat să iscălească eventualul pact de siguranță pe Rhin, indiferent dacă va conține sau nu o clauză prin care fronturile italiene pe Brenner să fie garantate.

Delegația franceză pune mare preț pe semnătura Italiei deoarece pactul pe Rhin ar căpăta astfel o garanție în plus care i va sporii eficacitatea.

Polonia ar urmări zădărnicierea pactului

Berlin, 7. — Evenimentele din Lucarno au un viu coment în ziarele germane. In special sunt comentate indiscrețiunile unor ziare italiene cu privire la textul pactului de siguranță.

„Deutsche Allgemeine Zeitung” scrie că aceste indiscrețiuni ale presei italiene sunt sugestii din sursă poloneză, fiindcă Polonia simțindu-se izolată în chestiunea pactului ar voi să zădărnicească încheierea pactului.

„Vossische Zeitung” scrie că serviciul de informații al conferinței dela Lucarno trebuie modificat.
„Taegliche Rundschau”, organul d-lui Stresemann, ministrul de externe al Reichului, avizează publicul german să nu fie prea optimist în ce privește rezultatul conferinței dela Lucarno.

Prezența reprezentanților Cehoslovaciei și Poloniei la conferința nu va contribui de loc la încheierea realizării unui acord.

Dictatorul Mancuriei interzice propaganda comunistă

LONDRA. — Ziarul „Times” anunță din Mukden că mareșalul Ciang-To-Lin, directorul Mancuriei, a publicat o ordonanță, prin care interzice cu desăvârșire propaganda comunistă în provinciile pe cari le conduce.

Contravenienții la această ordonanță, ca și agenții bolșevici veniți din Manchuria, pentru a face propagandă comunistă vor fi executați în mod sumar.

In ordonanța se mai arată că Mancuria are obligația să intervină, pentru a înfronța ordinea în China și a reprima cu toată energia propaganda bolșevică, ce amenință cu distrugerea această țară.

Mareșalul Ciang-To Lin arată apoi în ordonanța sa, că propaganda comunistă în China este condusă de Karahan, ambasadorul sovietic din Peking, care este ajutat în opera întreprinsă de generalul Feng Ju-Sang, care a devenit agent plătit al Moscovei.

Inregistrând această ordonanță, ziarul „Times” arată că mareșalul Ciang-To-Lin, a cerut în mod oficial la Tokio, ca guvernul japonez să-i acorde sprijinul necesar, pentru a putea întreprinde o ațuare militară pentru pacificarea Chinei și reprimarea propagandei comuniste, care amenință să bolșevizeze Asia. In acest scop, în Mancuria s'a și ordonat mobilizarea generală, în vederea acțiunii ce urmează să fie întreprinsă de mareșalul Ciang-To Lin, pentru restabilirea ordinii în China și instituirea unui guvern care să rupă legăturile cu Moscova.

Societăți de vânătoare

Din motive tehnice adunarea generală a societății de vânătoare „Juao” a fost amânată pe ziua de 12 Octomvrie a.c. ora 18.

„Frații vitregi” film din romanul lui Guy de Maupassant, prezentat cinematograful „Urania” de azi înainte. Acest film delicat picant, descoperă tragedea sufletească a unui băiat, căruia i se descoperă, că fratele lui pe care-l ține dulce e vitreg și e născut de mama sa din o relație intimă. Prin acțiunea filmului și Susanee Despres, care în acest film, dă tot ce e bun din talentul său. Drama rulează la orele 4 și jum. 6, 7 și jum și la 9.

Cetiți și răspâniți Tribuna Nouă

Spre o schimbare a situației politice din Jugoslavia

Belgrad, 7. — Ziarele de opoziție susțin că coalița între partidele radical și țărănesc croat, este pe punctul să fie denunțată, din cauză că marea majoritate a deputaților radicali, consideră că declarațiile făcute de dl Ștefan Radici în străinătate, sunt în contradicție cu sentimentele poporului jugoslav.

Așa, ziarul „Politika” arată, că declarațiunile dlui Ștefan Radici în chestiunea Macedoneană, a nemulțumit pe toți patrioții sârbi și în special pe conducătorii partidului radical.

Pentruca dl Ștefan Radici, să nu mai poată dוגapa pe viitor prin acțiunile sale guvernului jugoslav, se ventilează ideea decaunțării colaborării existente acum între radicali și țărăniștii croați.

Faptul că regele Alexandru și-a întrerupt scurt călătoria ce proiectase să facă în Croația, este interpretat ca o dezaulare a declarațiilor făcute de dl Ștefan Radici în străinătate.

Pe de altă parte se susține că dl Ștefan Radici, care urma să viziteze Parisul și Praga a fost chemat în țară, așa că va sosi cât de curând la Zagreb.

După părerea zierelor de opoziție, este posibil ca imediat, după reînțoarcerea dlui Ștefan Radici să se producă o nouă schimbare, în situațunea politică internă a Jugoslaviei, prin denunțarea colaborării cu țărăniștii croați și formarea unui guvern Pasici — Pribicevici.

ARTISTICE-CULTURALE

Concertul soților Mărcuș

In 17 Oct. soții Rita și Ștefan Mărcuș vor da un concert în Palatul Cultural din localitate, cu concursul pianistei *Elisabeta Cotruș* și a pianistului *N. Guttmann*. Bilete de vânzare la Papetăria Olah (lângă biserica Minorilor.)

O șezătoare literară-artistică a Sindicatului Presei din Ardeal și Banat

In 25 Oct. ora 6 d. a. Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat va da o șezătoare în Palatul Cultural din localitate. Bilete de vânzare, în vară, pentru serbarua de parc a Sindicatului, sunt valabile pentru această șezătoare artistică literară.

„Salonul Literar” (Nr. 6.)

R. via „Salonul Literar” No. 6 de sub direcția postului *Al. T. Stamatiad* va apărea în 15 Oct. a. c.

Bibliografie

Biblioteca Minerva, No. 52: „Nuvele Arabe”, de Miriam Harry, traducere de N. Pandela. Prețul Lei 5.

Biblioteca Minerva, Nr. 30: *Despre producerea opere de artă*, de H. Taine, tradus de Mih. Sadoveanu. — Prețul 5 lei.

Biblioteca Minerva, No. 118: „Povestiri extraordinare”, de Edgar Poe, trad. de N. Dăscovici. Prețul Lei 5.

Pagini Alese, No. 194: „Pai de lei”, de Nenițescu Ion. Prețul Lei 3.

Pagini Alese, No. 159: „Ciocoli vechi și noi”, de Filimon Nicolae. Prețul Lei 3.

Istoria se repetă.

O veche Ligă a Națiunilor

— Un proiect care datează de 5 veacuri. —

In trăsături generale se știe de multă vreme iar pentru specialiștii în drept internațional era un fapt arhiconoscut că în veacul al XV-lea, Regele ceh George de Podbrady imaginase cu sprijinul cărturarului aventurier, francez de origine, Antoine Marini (poate italian cum pretind unii: Antonio Marini) un proiect de Societate Națională. Concepția mai mult ca un fel de asociație a prinților creștini nu fără oarecari tendințe antipapale, Societatea prinților ceh, pusă la cale cu asentimentul Poloniei, căpătase asentimentul Regelui Franței, dar nua avut sprijinul suficient pentru a deveni o realitate.

In ultimul timp istoria a desgropat de sub colbul Bibliotecii Naționale din Paris, manuscrisul memorialului pe care mandatarii Boemiei și Poloniei l-au supus Regelui Ludovic al XI-lea la 1464. Deger se ocupă pe larg de conținutul memorialului în ultimul număr din „Buletin de la Societe archeologique du Midi de la France.”

Societatea, Congregatio Concordiae, ar fi grupat la început numai țările inițatoare, adică Franța, Boemia, Ungaria, Polonia și Venetia și ar fi urmărit, ca scop: menținerea păcii între creștini, apărarea creștinismului împotriva infidelilor. Pentru a ajunge la ținta era prevăzută o curte judiciară, un parlament sau consistoriu general, care trebuia să asigure domnia dreptății condiția indispensabilă a păcii. Soțetatea mai trebuia să cunoască diferendele ivite între un membru al ei și un Stat neutru sau ambele neafiliate. Membrii societății refractari la plata contribuției lor sociale trebuiau să fie tradași înaintea sa ței. Procedura urma să fie directă și revede, judecătorii tranșând litigiile ex cathedra, fără săcăieți, mijloace dilatori și apeleri.

Alături de curte era plasată o putere executivă, a cărei compoziție o asigurau prinții aderanți. Numărul lor era nelimitat, totuși în ziua în care societatea ar fi cuprins toată creștinătatea: comitetul (collegium)

plenipotențiarilor nu putea întruni mai mult decât șasesprezece voturi. In felul acesta Regele Franței cu toți ceilalți prinți ai Galiei nu putea pretinde decât un vot și tot astfel ar fi fost pentru regii Germaniei și acei ai Italiei.

Comitetul ar fi avut sediul timp de cinci ani la Bâle apoi în Franța, tot atâtă timp, în Italia și pe rând în fire are Stat asociat. Pentru aducerea la îndeplinire a scopurilor sale Societatea urma să aibă un budget, din care ar fi fost ajutați și asociații în caz de războiu colectiv. Aceste cazuri erau delimitate, fiindcă membrii societății se angajau prin jurământ să nu recurgă la arme unui împotriva altora oricare ar fi fost motivele disputei. Chiar supuși dacă și-ar fi creat individual pagube ar fi fost mai întâi obligați să plătească, apoi pe cale judiciară sau prin ordine prințiare să repare greșala.

Erau prevăzute măsuri speciale împotriva acelor cari ar fi încercat să turbure pacea.

Programul în totalitatea lui, prezentat lui Ludovic al XI-lea și supus examenului cancelarului Pierre de Morvillier, al lui Jean Balue și al lui Louis d'Arcourt era interesant, însă diplomaișii Occidentului, știind pe Georgehe Podebrady în conflict cu papa-litatea, pentru înclinațiile lui husite, n'a văzut în propunerea lui decât o uriașe, mașină de războiu.

Societatea nu a luat ființă, fiindcă propunătorul ei era suspect, totuși fiindcă Franței li trebuia prietenia Boemiei, propunerea a fost temerizată, până când, în cele din urmă, s'a lăsat înghițită de simpla prelungire a tratatului de alianță franco-boem.

Astfel începește încă și azi sub înfiliul vremii această biată Societate a Prinților medievali, în timp ce Societății reale a Națiunilor i-a trebuit veacuri peste veacuri până în 1919, pentru a lua ființă.

Ultima oră

Succesul conferinței dela Lucarno

LUCARNO. — Sedința de ieri a conferinței a fost foarte interesantă. Delegații au început discuția asupra problemelor de bază, cari sunt condițiunile pactului de siguranță. S'a constat că dificultățile nu sunt atât de mari precum s'au crezut și numai o formulă lipsește, din care va rezulta înțelegerea.

In privința aceasta, a ușurat lucrurile foarte mult întrevăderea între Briand și Stresemann la Ascona. După știrile cercurilor bine informate, delegații conferinței, prin discuții prealabile și vor clarifica chestiile și numai după aceasta se vor înainta conferinței. Discuția asupra pactului de siguranță a Orientului, se va începe Luni, în prezența lui Skrzynsky și Beneș. Impresia generală e foarte favora-

bilă. Vossiche Zeitung” ziarul german aduce știrea că, Chamberlain și Stresemann sunt de acord în toate punctele de vedere și așa succesul conferinței se poate spune că e asigurat.

Datoriile României

BUCUREȘTI. — Delegația plecată la Washington, care azi trebuia să se imbarce spre America, se află încă în Paris, deoarece președintele acestei delegațiuni, Titulescu, nu a sosit din Londra. Ambasadorul Titulescu, a tratat cu Chamberlain ministrul de finanțe al Englierei, chestia datoriiilor române față de Anglia. Datoriile fac suma de 28 milioane lire sterline. Ministrul englez face tot posibilul ca, România, luând în vedere solvabilitatea de azi a țării, și numai pe această bază să-și achite datoriile.

INFORMAȚIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încunoștințeze imediat când văd o neregularitate în privința primirei regulate a ziarului nostru.

— Onorații noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască a-și aduce conturile în ordine.

In atențiunea publicului

Dela Prefectura Poliției Arad primim următoarele:

Se aduce la cunoștința tuturor cetățenilor acestui oraș, că înainte de a-și da obolul pentru diferitele publicațiuni de ori ce natură ar fi ele, propagandă, culturală națională, cărți postale ilustrate, bilete de loterie, bilete pentru diferite concerte, sau alte spectacole, liste de subscripție, etc. sunt cu insistență rugați a cere solicitatorilor autorizațiunea obținută dela această Prefectură de Poliție. Cei cari nu vor posedea o atare autorizațiune să fie refuzați și totodată predați primul agent al forței publice. Numai ajutorul de concursul energie și activ al publicului vecinilor exploatat se va putea pune capăt unei speculațiuni nerușinate, care tinde să devină o adevărată plagă socială.

Farmacile vor ține deschis toată noaptea

Ministerul Sănătății publice a dispus, că farmaciile de serviciu sunt obligate a ține toată noaptea deschis. Până în prezent ele țineau noaptea închis mărginindu-se la o reclamă luminoasă, care indica această împrejurare.

Ciumă la Neapoli

Ministerul de interne fiind informat, că la Neapoli băntue ciuma, a ordonat, ca toți călătorii, cari întră în țară venind din această localitate vor fi supuși la o carantină de 15 zile în portul Sulina.

Dela Camera de Comerț

DI V. NASTA, a fost numit Comisar al guvernului pe lângă Camera de Comerț și Industrie din localitate.

Arestarea unui excroc

Poliția din localitate a arestat azi pe soferul Virgil Monolescu, evadat nu demult din închisoarea dela Văcărești, unde a fost depus fiind condamnat pentru o serie de excrocării. Înșușindu și titlul de inginer, se îndeletnicea cu mijlocirea vânzărilor de automobile, făcând mai multe victime în rândul comercianților din capitală. Fiind urmărit de către poliția din București, azi a fost recunoscut pe stradă și arestat. Dresându-se actele cavenite a fost înaintat sub escortă Prefectura Poliției din București.

Se afirmă că acest individ făcea parte din echipa de „propagandă culturală” (?), condusă prin teritoriile alipite de un oarecare Mircea V. Rădulescu, despre ispravile căruia presa bu.ureșteană s'a ocupat în diferite ocazii.

Razie polițienească

Poliția din Arad făcând astă noapte o razie în localurile de noapte, a arestat 15 indivizi fără acte în rgule, dintre cari au fost reținuți la poliție 7 inși pentru vagon-bondji, 3 femei pentru prostituție clandestină iar alții 3 fiind urmăriți pentru furt și alte infracțiuni.

Hoț condamnat la închisoare

Tribunalul a condamnat azi la 3 ani închisoare pe individul George Ciul Dronca, care a încercat o spargere la depozitul de mărfuri a lui Eugen Rajz din Arad. Fiind însă observat a tras mai multe focuri de armă în urmăritori, rămind grav pe un sergent de stradă, pe urmă a încercat să se sinucidă.

Serbările dela Sânnicolaul-Mare

Ceice doresc să ia parte la serbările ce vor avea loc Duminecă, 11 Octomvrie la Sânnicolaul-Mare, sunt avertizți că trenul pleacă din Arad. Sămbătă la orele 4.05 după amiază.

Economice.

Situatia targului romanesc

Buletinul „Oficiului Comercial francez in Romania” in numarul sau pe Octombrie, descrie astfel situatia targului romanesc:

Targul romanesc ramane cald, intr-o epoca a anului cand, de obicei, activitatea exportului incepe. Acesta stagnare loveste in special in comerțul de cereale, care se vede, aproape pe toata linia, redus la inactivitate.

Cifra ridicata a taxelor de export face ca prețurile romanesti sa atinga un nivel mult superior marfurilor straine si in particular graului rusesc din actiunea campaniei.

Se vorbește de o reducere a acestor taxe — reducere, pe care exportatorii romani o cer cu insistenta. Pana la stabilirea, insa a unor taxe convenabile, o stagnare completa va domina piata, care, miscarea generala a afacerilor urmeaza, in mare parte, cursul cerealelor.

Importul nu sufera in acest moment de cat o mica descrestere aparenta, deoarece volumul cumparaturilor in strainatate s-a fixat deja de mult la un total corespunzator unor nevoi foarte limitate ale țării.

Acordurile comerciale sunt ceva mai favorabile pentru furnizorii straini, deoarece se poate vedea dupa diverse indicii, cum relativ puțin incalzirea, pe care din neocoroare evenimentele de dupa razboi si interpresarea lor o micșorase.

Creditul, care are o importanta atat de mare in relauarea afacerilor pare ca s-a ameliorat puțin; fie ca aceasta situatie favorabila comerțului roman sa nu se mentina.

Din cauza motivelor invocate mai sus, calul este nota dominantă in lumea bancara. Banca Nationala retrage actualmente bilul de 500 lei. Circulația fiduciară a crescut in mod simțitor in cursul ultimelor săptămâni. Ea a trecut dela 20 miliarde, la 20 miliarde 329 milioane in decurs de 3 săptămâni, adica cu 330 milioane mai mult (1,5%). Este adevarat ca si scontul a crescut cu 139 milioane.

Un grup financiar american, sosit in Bucuresti, negociază actualmente unul sau mai multe imprumuturi importante.

Transporturile pe calea ferata tot nu raspund nevoilor. Materialul rulant, cu toate ca e mai mare, e totusi insuficient pentru o țara importanta ca Romania.

Se semnaleză din provincie o oarecare scadere a importului in regiunile lasi si Chisinau; in special, in Basarabia, se observa o rezerva generala in ceea ce priveste cumparaturile de textile si chiar de colonie. Importul masinilor a dat mult indraz.

In Basarabia se constata, deosebit, si o simțitoare scadere a exportatiunilor, din cauza proastei recolte locale; porumbul, mai cu seamă, care dădea încă puțină speranta, a fost distrus și el, in multe regiuni, din cauza secetei. S-au facut totusi câteva vânzări de fructe proaspete. Tărani au vandut deasemenea si vitile lor slabe neavând din cauza lipsei de furaje, cu ce le hrăni.

In Moldova occidentala, câteva frerestrae importante, care incetase lucrul, au inceput sa functioneze. Se expediază in cantitati destul de mari butuci și scăduri de lemn.

Revizuirea taxelor de export la vite

In sedinta sa de Marți seara, delegatia economica a guvernului a luat in cercetare și chestiunea reducerii taxelor de export la vitele mari și la porci.

Simțind nevoia însă de a si completa unele date referitoare la ultima situatie statistica a disponibilităților pe cari le avem acum in țara, la situatia prețurilor actuale de pe pietele mondiale, cum și la ultima situatie a exportului nostru din acest proces, delegatia a amânat fixarea noilor tarife de export la vitele cornute și la porci pentru viitoarea ei sedinta.

Cum însă dezbaterile din sedinta viitoare, ca și deciziunile ce se vor lua, vor avea ca punct de plecare concluziunile referatului înaintat delegației economice de ministerul industriei și comerțului, credem util să indicăm taxele propuse de acest departament.

Pentru vitele mari (vacii și boii) se propune reducerea taxei de export dela 8000 lei bucata la 4000—5000 lei.

Pentru porci, dela 1400 lei (cât este fixat acum la porcii mari de 100 kgr, și dela 1000 cât se plătește pentru exportul porcilor sub 100 kgr., se propune o reducere de 800 lei de cap, care va fi o taxă unitară pentru orice rămător, indiferent de rasa și greutatea lor.

Deciziunile conferinței comerciale din Bruxelles

Consiliul general al conferinței parlamentare internaționale de comerț, din Bruxelles, urmând lucrările sale, a hotărât să propună la viitoarea intrunire generală din Londra, să se discute chestiunea câmbului, în legătură cu acordurile internaționale, chestiunea circulației internaționale a capitalului și alte chestiuni.

Delegatul italian Soleri a informat consiliul că Institutul internațional de agricultură dela Roma, a acceptat să convoce conferința internațională pentru creditul agricol, iar consiliul a hotărât în urzimitate să lase

in sarcina organizării italiene, inițiativa și programul pentru convocarea acestei conferințe.

Prețul vinului în țară

In principalele centre viticole respectiv in Niorești și Odobești s'au încheiat operațiuni de vânzări cu 120 până la 140 decalitru. La Dealul Mare s'a fixat un preț de bază de 110 lei decalitru. La șes vinul s'a vandut cu 100 lei decalitru. In Arad-recolta podgoriilor lasă de dorit. Din Elveția și Polonia au sosit diferiți reprezentanți ai caselor de comerț importatoare pentru a face cumpărături de vinuri la noi.

Taxele de export au fost în parte revizuite

Delegațiunea economică a guvernului s'a intrunit Marți la locuința dlui Alex. Constantinescu. In afară de dl ministru al agriculturii au mai luat parte la sedința doii miniștri Viatică Brătianu, Tan-red Constantinescu și prof. dr. I. N. Angelescu, secretarul general al ministerului de industrie și comerț.

Deosebit de chestiunile curente cari figurau la ordinea de zi, delegația economică luând in cercetare datele statistice prezentate de ministerul de industrie și comerț referitoare la noua recolta a cerealelor s'a hotărât revizuirea la parte a taxelor vamale de export la unele categorii de cereale.

Astfel pentru porumb s'a redus taxa dela 20.000 lei la 12.000 lei la vagon; pentru fasole dela 20.000 la 15.000 lei v.g.; pentru orz dela 20.000 la 12.000 lei v.g.; Meul s'a redus la 12.000 lei v.g. dela 15.000 lei; mazărea și hitea 15.000 lei v.g. dela 20.000 lei; pasie făinoase 15.000 lei v.g. dela 25.000 lei; rapită de orice fel 20.000 lei v.g. dela 30.000 lei; Mațul 10.000 lei v.g. dela 20.000 lei iar pentru fructe de orice fel și in giugul se va percepe o taxă statistică de 200 lei de vagon in loc de 5000—8000 lei cât era până in prezent.

In ce privește taxele de export pentru grâu, secară și ovăz, delegațiunea a hotărât să fie menținute cele actuale.

Hotărârile delegațiunii economice vor fi impuse azi aprobării consiliului de miniștri iar in urmă ministerul de finanțe va întocmi decretul regal.

Noile taxe vor intra in vigoare odată cu publicarea decretului in „Monitorul Oficial.”

Încă 12.000 lucrători concediați în Austria

Viena, 6. — Conflictul dintre direcția marilor uzine Albin-Montane și lucrătorii s'a agravat. Astăzi direcția uzinelor a concediat 12.000 de muncitori.

Acum înainte sunt in grevă sau in șomaj 26.000 de lucrători.

Noua taxă de export la ouă

Ministerul de finanțe — direcția generală a vămilor — a trimis un ordin circular telegrafic tuturor punctelor vamale, prin care le pune in vedere că începând dela 1 Octombrie a. c. să se perceapă o taxă de export la ouă de câte trei lei bucata, in loc de un leu bucata cât se percepea până la acea dată.

Acordul economic rus-german

Berlin, 6. — Acordul germano-rus privitor la acordarea unui credit Rusiei din partea Germaniei n'a fost încă încheiat. Germania acordă Rusiei aproape 100 milioane de mărci aur in scop de a finanța exportul și importul dintre ambele țări. Băncile germane n'au posibilitatea in momentul de față de a acorda Rusiei o sumă așa de însemnată. Tratatul cu băncile continuă.

—00—

Devizele și valuta.

Table with exchange rates for Zurich, Berlin, Amsterdam, New-York, Londra, Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, București, Varșovia, Viena.

Cursul devizelor București

Table with exchange rates for Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elveția.

Table with exchange rates for Viena, Praga, Budapesta.

Table with exchange rates for Napoleon, Elvețieni, Mărci, Leva, Lire otomane, Sterline, Francezi, Italiani, Drachme, Dinari, Dolari, Marca poloneză, Coroane austriacă, maghiară, cehoslovacă.

Bibliografie

- List of books and articles including 'A apărut in editura CARTEA ROMANEASCA', 'Pagini Alese No. 196', 'Cunoștințe folositoare, Seria C., No. 22', etc.

Se află de vânzare la toate librăriile din țară.

Plecarea și sosirea trenurilor in gara Arad.

Table with train departure and arrival times for various destinations like Teiuș, Timișoara, Curtici, Brad, Oradea-Mare, Pecica, Jimbolia, Otlaca.

*) La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.

Calea Ferată Arad-Podgoria

Valabil dela 20 Sept. 1925

Mersul trenurilor

Large table showing train routes and schedules between Arad-Ghioroc, Ghioroc-Pâncota, and Ghioroc-Radna.